

Верховний
Суд

Розмежування юрисдикції господарських судів та міжнародного комерційного арбітражу»

Олена Кібенко,
суддя Верховного Суду

10 жовтня 2025 року

XII Міжнародні арбітражні читання пам'яті академіка І.Г. Побірченка

II сесія «Проарбітражний клімат в дії: роль національних судів у
підтримці арбітражної інфраструктури в Україні»

Верховний
Суд

Проарбітражний підхід - господарський суд обмежує свою юрисдикцію на користь арбітражу

Ризики (діаметрально протилежні):

- обмежити доступ до господарського суду через арбітражне застереження
- розглянути справу замість МКА («суд не встановлений законом»)

Верховний
Суд

доступ до суду

суд, встановлений
законом

Верховний
Суд

Яка норма регулює арбітрабельність спору?

ст. 22
ГПК

ст. 77 Закону
«Про міжнародне
приватне право»

Верховний
Суд

Арбітрабельність спору

ч.1 ст. 22 ГПК передбачає, які спори не можуть передаватися на розгляд арбітражу

ст. 77 Закону «Про міжнародне приватне право»
не застосовується!

(визначає виключну підсудність спорів з іноземним елементом судам України, тобто вирішує питання розмежування юрисдикції українських та іноземних державних судів)

Постанова ВС від 14 червня 2023 року у справі №914/2039/18

Верховний
Суд

Арбітрабельність спору

Корпоративні
спори

Спори щодо
часток у
статутному
капіталі

Верховний
Суд

Справи у спорах, що виникають з правочинів щодо акцій, часток, паїв, інших корпоративних прав в юридичній особі, крім правочинів у сімейних та спадкових правовідносинах (п.4 ч.1 ст. 20 ГПК); є арбітрабельними:

- 1) спір про визнання недійсним договору довірчого управління часткою в статутному капіталі естонської компанії (постанова ВС від 03.05.2023 у справі №924/497/22);
- 2) Спір про витребування часток і визначення розміру статутного капіталу товариства, що впливає із договору купівлі-продажу часток у статутних капіталах трьох українських товариств (постанова ВС від 20.08.2025 у справі №910/10001/24).

Верховний
Суд

Верховний
Суд

Арбітражна угода та банкрутство

Проарбітрабельний чи прокредиторський підхід?

Закон про
процедури
банкрутства
може містити
спеціальні
приписи

Якщо ні — суд
вирішує в
кожному
індивідуальному
випадку, надаючи
перевагу

Обговорення на круглому столі SIFoCC,
21 червня 2025 року

Верховний
Суд

Арбітражна угода у процедурах неплатоспроможності та банкрутства: проарбітражний чи прокредиторський підхід?

- **проарбітражний підхід:** у межах справи про банкрутство гарант (банк) подав позов до принципала (боржник) та бенефіціара (китайська державна корпорація) про визнання недійсним договору надання банківської гарантії, визнання недійсною гарантії та про стягнення збитків з принципала – (ВС залишив в силі ухвалу суду I інстанції про залишення позову без розгляду через наявність арбітражної угоди) – *постанова ВС від 23.02.2023 у справі №911/2977/21 (911/3687/21)*
- **прокредиторський підхід:** гонконзька компанія ініціювала процедуру банкрутства щодо українського ТОВ з підстав невиконання кредитного договору, що містив арбітражне застереження; скаржник просив ВС скасувати ухвалені судами рішення та відмовити у заяві компанії про відкриття провадження у справі про банкрутство; ВС залишив в силі рішення судів, зазначивши що звернення з такою заявою не є спором за кредитним договором про стягнення заборгованості – *постанова ВС від 16.11.2023 у справі №914/597/23*

Верховний
Суд

Дякую за увагу!